

Datum

2019-08-28

Vår referens

Ann-Sofie Nord

Strateg

ann-sofie.nordh@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Återrapportering av budgetuppdrag 2019 - etablera fler spetsutbildningar i Malmö **GYVF-2019-3051**

Sammanfattning

I budget 2019 målområde 3 – en stad för barn och unga - finns kommunfullmäktigemålet att alla elever, så väl de med lägst resultat som de högpresterande, ska ges möjlighet att lära och utvecklas. Utifrån denna målsättning gavs ett uppdrag till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att uppvakta Skolverket med syfte att fler spetsutbildningar etableras i Malmö.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden lägger informationen till handlingarna.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse GVN 2019-09-06 Återrapportering av budgetuppdrag 2019 - spetsutbildningar

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2019-09-06

Ärendet

Bakgrund

Försöksverksamheten med gymnasial spetsutbildning startade 2009 och pågår till 2024 med sista intag av elever till år ett hösten 2021. I dagsläget går det endast ansöka om att starta spetsutbildning inom teknikvetenskap.

En spetsutbildning i gymnasieskolan ger eleven en bredd och en fördjupning inom gymnasieskolans kurser och möjligheten att läsa högskolekurser. Utbildningarna är riksrekryterande och alla i hela landet kan söka till dem.

De pågående utbildningarna inriktas mot något eller några av dessa ämnen:

matematik

naturvetenskap

samhällsvetenskap

ekonomi

teknikvetenskap eller

humaniora

Det finns idag 29 godkända spetsutbildningar i Sverige inom dessa områden varav 24 tar in elever 2019. Inom samverkansområdet Skåne/västra Blekinge finns fyra spetsutbildningar, samtliga i Lund. Till de 62 platser som erbjöds i Lund inför höstterminen 2019 fanns 64 behöriga förstahandssökande. En av utbildningar, Humanistiska programmet - Linguaprogrammet spetsutbildning startar ej på grund av för få sökande.

Spetsutbildningar finns även inom estetiska ämnen som bild, formgivning, musik, dans och teater. Dessa ingår inte i försöksverksamheten. I Malmö finns idag två godkända spetsutbildningar, inom musik och teater, vid Malmö latinskola. Inom samverkansområdet Skåne/västra Blekinge finns ytterligare sex godkända spetsutbildningar inom det estetiska området.

Ansökan om att delta i försöksverksamheten för utbildningar som planeras starta hösten 2020 ska skickas till Skolverket senast 15 september 2019. Beslut fattas i november - december 2019 efter samråd med Universitetskanslersämbetet.

Syftet med gymnasial spetsutbildning är att elever i ökad studietakt ska fördjupa och bredda sina kunskaper i teknikvetenskapliga ämnen.

Spetsutbildning ska möjliggöra för eleven att läsa kurser vid universitet eller högskola parallellt med sina gymnasiestudier. Dokumenterat samarbete med högskolan krävs. Det är universiteten och högskolorna som tillsammans med skolorna avgör vilken utbildning på högskolenivå eleverna ska erbjudas. Det är dock frivilligt för eleven att följa högskoleundervisningen.

I ansökan ska också framgå:

- vilka kunskaper skolan avser att eleverna ska ha tillägnat sig efter fullföljd utbildning
- vilka kurser utöver gymnasiegemensamma ämnen och gymnasiearbete som utbildningen innehåller
- hur utbildningen är förlagd (elevernas skolarbete i gymnasieskolan kan förläggas på annat sätt under skolveckan än måndag-fredag med jämn fördelning över dessa dagar)
- hur skolans lärare bidrar till att säkra utbildningens kvalitet (det är därför viktigt att sökanden visar att utbildningen kommer att ha erforderliga lärarresurser)
- tillgång till speciell utrustning för utbildningen
- principer för urval (vid urval bland behöriga elever får huvudmannen besluta om att, förutom till betygen, också ta hänsyn till ett prov som underlag för bedömning av elevens färdigheter eller kunskaper inom det ämne eller ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot)
- samverkan med högskolan, för att en utbildning ska bedömas ha kvaliteter att kunna delta i försöksverksamheten ska sökanden visa att det finns ett etablerat samarbete med universitet eller högskola. I högskolans avsiktsförklaring ska framgå hur samarbetet ska bedrivas och i vilken omfattning. Avsiktsförklaringen ska styrka att man ser på den planerade utbildningen på samma sätt som den sökande skolan, och att högskolan aktivt bidrar till utbildningens utformning. Högskolans medverkan i utformning och planering av utbildningen ska vara tillräcklig för att säkerställa att utbildningens innehåll och upplägg håller tillräcklig kvalitet. Högskolan ska även förbinda sig att ställa handledare och medbedömare till förfogande för elevernas projektarbete. Dessutom kan det bland

annat framgå vilken organisatorisk förankring samarbetet har inom högskolan, samt vem som ansvarar för samarbetet och vem som är kontaktperson gentemot gymnasieskolan.

Skolverket skriver i sin utvärdering av försöksverksamhet med spetsutbildning (2019-04-10 Dnr 5.1.3-2018:799):

”Försöksverksamheterna med spetsutbildning är inne på sitt tionde år i gymnasieskolan och sitt sjunde år i högstadiet vilket är lång tid för en försöksverksamhet. Skolverkets uppföljningar och utvärderingar har visat att verksamheten i stort har fungerat väl för de deltagande eleverna. Samtidigt är det ett problem att verksamheten bedrivs som en försöksverksamhet eftersom det skapar osäkerhet om verksamheten kommer att få finnas kvar och omöjliggör långsiktiga investeringar i verksamheten.

Skolverket föreslår mot denna bakgrund att regeringen nu fattar beslut om framtiden för försöksverksamheten. Vår bedömning utifrån samtliga uppföljningar och utvärderingar är att det inte finns något hinder för en permanentning av försöksverksamheterna med spetsutbildning. Detta under förutsättning att de problem med regleringarna som framkommit i denna och tidigare redovisningar hanteras.

Regeringen behöver dock överväga hur spetsutbildningen passar in i skolväsendet, vilket är ett politiskt övervägande. Skolverket kan konstatera att spetsutbildning är lättare att införa på gymnasial nivå som är uppbyggd med olika program och inriktningar, särskilda varianter och riksrekryterande utbildningar. I grundskolan skulle en permanent spetsutbildning innebära en större avvikelse från skolformen i övrigt, särskilt med anledning av att antagningsprov endast i begränsad utsträckning används i skolformen.

Ett beslut om att permanenta spetsutbildningar eller en liknande utbildning förutsätter flera ändringar av regelverket. Vid en eventuell permanentning är det viktigt att huvudmän och berörda myndigheter har tillräcklig tid för att förbereda en sådan permanentning.”

Ansökan om spetsutbildning inom teknikvetenskap

Utbildningsdirektören har gett Pauliskolan i uppdrag att undersöka möjligheterna för att ansöka om spetsutbildning inom teknikvetenskap inför läsåret 2020/21.

Här följer rektors svar:

Spetsutbildning i teknikvetenskap

Med anledning av ställd fråga kring förutsättning för och bedömning av spetsutbildning i teknikvetenskap

Pauliskolan förordar att skolan:

1. Avvaktar försöksverksamheten alternativt
2. Avvaktar ett läsår

Försöksverksamheten med gymnasial spetsutbildning startade 2009 och pågår till 2024 med sista intag av elever till år ett hösten 2021. Våren 2017 beslutade regeringen om en utökning av försöksverksamheten i **teknikvetenskap**.

Försöksverksamhet

I ansökningsomgången inför läsåret 2018/19 sökte och beviljades två huvudmän deltagande. Inför läsåret 2019/20 ansökte ingen huvudman om att få delta. (Skolverket) Ett syfte med försöksverksamhet är att prova och utveckla långsiktig samverkan mellan i det här fallet utbildningsanordnaren och exempelvis ett universitet. I information om ansökan till

försöksverksamheten framgår det att utvärdering och uppföljning sker från Skolverkets sida. En utvärdering av en verksamhet som bedrivits av två skolenheter under ett (1) läsår ger ett ringa underlag. Låt oss därför se vad försöksverksamheten ger vi handen då de båda enheterna representerar såväl kommunal som fristående organisation.

Tidsaspekt

Ansökan om att delta i försöksverksamheten för utbildningar som planeras starta hösten 2020 ska skickas till Skolverket senast 15 september 2019.

Spetsutbildning ska möjliggöra för eleven att läsa kurser vid universitet eller högskola parallellt med sina gymnasiestudier. Pauliskolan har god ingång till såväl fakulteten för teknik och samhälle vid Malmö universitet som Lunds tekniska högskola vid Lunds universitet. Av erfarenhet vet vi från samarbete med högskola/universitet att processen för kvalitetssäkring är lång. Pauliskolan har exempelvis medverkat i den femåriga försöksverksamheten med övningskolor. Vår skola representerade vår förvaltning i den årslånga processen inför ansökan om att delta i försöksverksamheten.

Kompetensförsörjning

Såväl SCB som Teknikföretagen har konstaterat att lärare i Teknikämnen är en bristvara. Pauliskolan har ett brett kontaktnät men finner det ändå det svårt att rekrytera behöriga och legitimerade lärare. Under innevarande läsår har vi utökat Teknikprogrammet med ett förstärkt program (elever med NPF-diagnoser) och under kommande läsår erbjuder vi en fjärde inriktning på det nationella programmet, Design- och produktutveckling, i hopp om att tillgodose framför allt flickors teknikintresse. Sedan tidigare organiserar vi även fjärde året på Teknikprogrammet med yrkesutgångarna mjukvaru- och nätverksteknik. Skolans farhåga är att det kan bli bekymmer att, utöver bemanning av denna organisation, dessutom rekrytera kompetent personal till en spetsutbildning.

Hälsningar

Ase Nilsson, rektor i samråd med *Christer Månsson*, biträdande rektor för Teknikprogrammet

Ansvariga

Lars Rehnberg Förvaltningschef